

# El relleu educat

**E**ls relleus en l'hegemonia social i política solen comportar transicions lentes i plenes de manifestacions contradictòries. Només amb les etapes aconseguintes i una certa perspectiva històrica es fa més senzill atribuir significat precís a cada esdeveniment. Però mentre duren els processos és molt difícil adonar-se de la transcendència de cada episodi. Fins i tot per part dels qui hi participen.

En general, les classes en retrocés, encara que hagin perdut la vitalitat i la capacitat de direcció de la societat, es resisteixen a abandonar escenaris que sempre havien considerat exclusivament seus. Tendeixen a pensar que les crisis són conjunturals, que elles són imprescindibles i insubstituïbles, i que tot tornarà a ser com abans. Mentrestant, els sectors emergents, encara que actuïn esperonats per l'evidència d'un creixent protagonisme, no estan del tot segurs de la seva nova posició, senten que han d'aprendre a moure's en territoris poc coneguts, i vacil·len a l'hora de fer valer la seva preponderància sense incórrer en els mateixos vicis que els sectors desplaçats.

En aquest primer tram del segle XXI, Catalunya viu un trencament històric d'una fondària i una proporció molt superiors als símptomes i senyals més evidents que provoca. Ens cal més perspectiva per disposar d'anàlisis més consistents; i que el decantament de les principals tensions sigui més diàfan. Però, llavors, probablement el cicle ja estarà tancat i se n'haurà obert un altre. Per això cal arriscar ara en l'anàlisi i en la presa de decisions. Encara que l'error d'interpretació i

d'opció pugui contribuir, per imprudència i mal criteri, a la derrota de les pròpies posicions.

La situació catalana, esclar, està molt condicionada per la crisi econòmica i les polítiques d'una Europa intervencionista i dominadora en la política i l'economia dels socis més febles, però absolutament subordinada a escala global. Tanmateix, els dos factors determinants de la transició catalana en curs tenen un caràcter intern i unes característiques específiques. El primer factor és el social. Les classes dirigents tradicionals han perdut la capacitat d'iniciativa i d'orientació. Encara que mantenen plataformes influents aquí i bones connexions a Madrid, el seu poder efectiu a Barcelona és molt més li-



JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

**Alguns  
dels cants  
al diàleg  
busquen  
desdibuixar  
el 9-N  
i el procés**

Aquest bloc ha exhibit una actitud desacomplexada i una creixent capacitat d'organitzar-se i d'esbossar un nou projecte d'acord amb els seus interessos i objectius. El segon factor, directament vinculat a l'anterior, és el polític. El nou bloc històric popular ja no assumeix la limitació política que suposava la subordinació permanent a l'Estat i al projecte espanyol de les oligarquies que el controlen. Per això ha

mitat del que pretenen. Després de la proposta modernitzadora noucentista, la burgesia "local" no ha tingut cap veritable projecte específicament català. I el seu espai ha estat progressivament ocupat per un nou bloc social emergent, constituït al voltant de les classes treballadores i mitjanes.

posat en crisi l'escenari autonòmic i ha apostat per la sobirania i la construcció d'un estat català que pugui incorporar íntegres les seves aspiracions.

Hi ha una relació de causalitat entre la transformació social de fons i la transformació política en marxa, però es tracta d'un mateix procés amb dues cares que es retroalimenten i es donen sentit. La construcció del nou estat és/serà l'oportunitat històrica més adequada per completar i concretar el desplaçament de la vella burgesia i els seus aliats a un paper subordinat als interessos de la nova majoria. Que aquest doble canvi social i polític –emancipació social i nacional– es plantegi en termes pacífics i democràtics, amb voluntat de preservar la vida quotidiana de les persones i tenir cura de no violentar-la, fa el procés més sòlid i transversal. No es tracta de passar comptes amb el passat o amb determinades persones sinó d'avançar, junts, cap a un futur més ambiciós i engrescador.

Aquest dies tornem a sentir cants de reforma constitucional i renovades propostes de diàleg. Algunes veus deuen ser sinceres, però es barregen amb les dels qui neguen el dret d'autodeterminació i abusen de la legalitat per constrènyer la democràcia. No són creïbles. Busquen guanyar temps. Desdibuixar la data del 9-N i el procés. Temen que es consolidi la subversió educada, tranquil·la, que procura l'assumpció col·lectiva responsable d'unes funcions massa acaparades per les classes "extravagants". Una subversió democràtica que ha començat al carrer i vol expressar-se les urnes.

